

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért,
minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Állandó hirdetéseknel nagyobb kedvezmény.

Kisebbs hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal... kor. 50. — Negyed oldal... kor. 15. —

Fél oldal... kor. 28. — Nyolcad oldal... kor. 10. —

A díjak előre betűlőndők a Szent-István-Társulathoz.

Segélyalap, árvaház.

Előttünk fekszik az Országos Kath. Tanítói Segély- és Arvaházalap központi bizottságának f. évi augusztus hó 27-én tartott XXIV. közgyűléséről fölvetett terjedelmes jegyzőkönyve. Az elnökség szokás szerint azzal a kívánsággal küldte meg e jegyzőkönyvet, hogy azt lapunk jóindulatulag ismertesse. Teljes készséggel tesszünk eleget az elnökség említett kívánságának, annak felemlítésével, hogy a kiadó Szent-István-Társulat nagymélt. elnöksége a központi bizottság gyűlése után felív mellékletet engedélyezett a lap számára, hogy azon a segélyalap fontos gyűléséről terjedelmes tudósítást nyujtsunk olvasóinknak. Így tehát most csak röviden foglalkozunk azzal. A részletes jegyzőkönyv elején olvasható dr. Walter Gyula prelátus-elnök megnyitója, mely meleg és őszinte szózat a kath. tanítósághoz, kérvén őket, hogy az alap tagjai sorába belépjenek, mert a mi szegényünk, hogy a tekintélyes tanítói karnak mindössze csak *alig egy tizedrésze tagja ennek a valóban állandós célú intézménynek.* Rámutat a szeretettől áradó elnöki beszéd arra a szomorú valóságra, hogy a magyar kath. tanítóságnak, eltekintve egyes egyházmegyék székhelyén szervezett tanítói hazaktól, nincs oly közös országos intézménye, amely fontos anyagi érdekek előmozdítása tekintetéből a magyar kath. tanítói kar minden tagját egyesítené.

Hangsúlyozza az elnöki jelentés, hogy az alapkezelő méltóságos egri főkapitánynak 1907. évi számadási kivonata szerint az a 40 ezer korona, amellyel a segélyalap a nagymélt. püspöki kar nagylelkű adományaiából 1884-ben létesült, 316.224 kor. 85 fillérre növekedett. Ezen összegből szorosán vett segélyalap 195.925 kor. 85 fillér, az Orsz. Kath. Tanítói Arvaház alapja 114.878 kor. 73 fillér, a tápintézet tőkésje pedig 5.420 kor. 27 fillér. A segélyalap jövedelméből megszavazott a központi bizottság 3000 koronát 100—100 koronás ösztöndíjakra, kiutalt 40—40 koronás segélyekre 3200 koronát,

az elnök rendelkezésére bocsátott 1712 korona 35 fillért, hogy abból évközben sürgős segélyeket utalhasson ki.

Ez idő szerint 21 törekvő tanuló élvezi a segélyalap jótéteményét. A segítség, amit a legnemesebb kartársi szeretet nyújt a törekvő tanító-gyermekeknek, nem sok, de mindenesetre több volna akkor, hogy ha a segélyalapnak a kath. tanítói kar minden tagja befizetné azt a esekély 2 korona évi tagsági díjat.

Oly közel vagyunk a szeretet ünnepéhez, hogy a karácsonyi hangulat nemes lelkesedésével hívjuk fel olvasóinkat: *siessenek belépni a segélyalapba.*

A jövő évben negyedszázada lesz az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap létezésének és működésének, óhajtjuk: ne találjon a második negyedszázad hajnala egyetlen katolikus tanítót sem, aki ne tartóznék az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap kötelekébe. Erre lelkesítjük, buzdítjuk az alap érdemes elnökével együtt a magyar kath. tanítóságot.

És ha kérésünk meghallgatásra talál, ha buzdításunknak sikere lesz, akkor megnyilhatnak a 25 éves évforduló emlékére az országos katolikus tanítói árvaház kapui, hogy a szeretet hajleka befogadja a kath. tanítók árváit.

Ember Károly.

Az iparostanonciskolai oktatás reformja.

A kereskedelemügyi miniszter új ipartörvény javaslatára az Iparostanonciskolai Tanítók Országos Egyesülete a napokban adta be emlékiratát, mel ben kifejti kívánságait úgy az oktatásügyet érintőleg, mint a tanítók személyzeti ügyére vonatkozólag. Mivel az emlékirat sok megszívlelni valót tartalmaz, az illetékes körök szives figyelmét felhívjuk észrevételeinkre. Örömmel látjuk elvi szempontból, hogy az egyesület jó úton haladt. Sajnos egész batran nem mernek rámutatni az iparosifjúságnál a zülles megakadályozásának egyedül helyes módjára: a hitvallásos oktatás

kötelező alkalmazására. S mint egyenes állam-
erdekről, a hitoktatásról az iparostanonc-
iskolában az állam gondoskodjék intézmé-
nyesen.

Eddigi ipartörvényünk igen hosszú életű volt;
1834. évi október 1-én lépett életbe és mind
maig ugyiszólván semmiféle változás nem esett
rajta, pedig tudvalevő közéleti tapasztalat, hogy
a gazdasági élet megy át a legtöbb változason;
itt alig van hosszabb lélekzetű allandóság. Így
érthető azon általános közóhaj, mely az új ipar-
törvény után sóvárog. A mostani tervezet anyaga
három részből áll. Az elsőben az iparüzésről
(1—231. §§.); a másodikban az iparoktatásról
(232—256. §§.); a harmadik részben a munkás-
védelemről rendelkezik. (257—540. §§.)

Az egész javaslatban sok messze kiható szoci-
álpolitikai intézkedést találunk, bennünket azon-
ban legfőkélebből az iparoktatási rész érdekelt.
Ennek is középpontja: az inas. Hisz ennek ifjú-
kori nevelésétől függ, milyen lesz a jövő iparos
nemzedék. Tiszta erkölcsű szakképzett, a magyar
iparnak a külföldön is becsület- és keresletet
szerezve; vagy züllésre hajló, istentelen nemzet-
közi munkakerülő léha népség lesz, mely csak
jogok után kiabál rezes torokkal, de kötelessé-
gekről hallani sem akar. És na mai napság reá
gondol a tanítóember a társadalom e szanandó
alakjára: az inasra, összeszorul a szíve fájdalom-
mában. Otthon a szülő örül, ha megszabadul a
gyermektől, mert azt nem áldásnak, hanem
Isten ostorának tartja; a műhelyben a legény
pofozza, hogy visszaadja azt, amit ő kapott
hajdan; a mester mint szükséges rosszat tartja
s napestig hajszolja az ingyenelő k maszt, ki
sohasem tud kedvében járni az emberi termé-
szet változó szeszélyeinek. Így az inas igazi
otthona az utca lesz. Ahol pedig némi jóaka-
rattal és szeretettel találkozhatna, az iskolában,
ott ő tombolja ki magát. S amit csak ki tudnak
gondolni csintalanságot, sokszor durvaságot, azt
az iskolában hajtják végre. A tanító pedig hiába
törekszik a legodaadóbb szeretettel közeledni
a vásott fiúhoz, a megkergesedett durva
lélek teljesen elszárad, mivel a hitnek éltető
forrásától távol van, mivel a vallás-erköcsi ok-
tatás melege nem fakasztja szívében a szere-
tet virágát. Az taradhatatlan, hogy a szakokta-
tás terén óriási léptekkel haladt előre az iparos-
tanoncoktatás, különösen a rajzoktatásnál ma
már az egész országban érezhető Agotai
Lajos, Györgyi Kálmán és Böhm János fárada-
thatatlan buzgalmánának hatása. Ámde a technikai
eredmények rövidesen rombadőlnek az ifjúság
erkölcsei érzéke nélkül. S az eddigi újítások
mind magukon viselik az egyoldalúság bélye-
gét. A tantervet, órarendet, módszert, szóval az
oktatásügyet folyton javítani törekednek, de mind-
ezek a sokszor turhetetlen állapotokon vallás-
erkölcsei nevelés nélkül változtatni nem fognak gyö-
keresen. A közel múlt pedig ugyancsak intő
példaként mutatja, hogy az ész művelése mellett

a szív- és kedélyképzésről való megfélekedés
valóságos nemzeti veszedelmet jelent.

A 238. §. azt mondja: a tanonciskolákban a
tanítás szeptember—június hónapokban legalább
het órára terjed. Amennyiben a hitfelekezetek
a tanulók vallásoktatásáról gondoskodnának, a
fentti órákon felül heti egy óra a vallásoktatásra
fordítandó. A tanítás reggeli hét óra előtt nem
kezdődhetik és esti hét órán, vasárnap pedig
deli tizenkét órán túl nem terjedhet. A vallás-
oktatásnak illetően problematikus joga a multban
is megvolt. A törvénynek egyenes határozott-
sággal ki kell mondani a kötelességszerű vallás-
oktatást. És a 245. §. államsegélybe, ha az iskola
nem állami, a hitoktató óradija is beveendő.
Az erkölcsi züllés már magasfokú. A szociálde-
mokraták fektelen izgatásaikkal különösen az
ipari munkásokat bódították el s az ipart a
tönk szelere is juttatták, ezen izgatások ellen-
súlyozására a hitoktatás elkerülhetetlenül szük-
séges az iparostanonciskoláknál s a felekezeti
erdeknél itt sokkal nagyobb az állami, a nem-
zeti. Fontosság tekintetében a jövő emberének
egész életére leginkább kihat ez a tantárgy.
Kivánatos volna, hogy a Katholikus Tanügyi
Tanács magas tekintélyt vetné latba e kérdés-
ben s úgy a kereskedelmi miniszterhez, mint a
törvényhozótestület tagjaihoz memorandumot
intézne, melyben kiemelné a vallás-erkölcsei ne-
velés fontosságát, mely nélkül a jövő nemzedé-
ket romlásba döntjük s úgy az oktatás, mint
a nevelés és fegyelmezés érdekében az iparos-
tanonciskolákban a hitoktatás kötelezőleg vezet-
tessek be és ahol legalább 20 egy hitvalláson
levő tanuló van, ott a fenntartó, illetve az állam
köteles legyen a hitoktatási díjat fedezni.

Egy másik súlyos hibája a javaslat ugyan-
ezen pontjának, hogy folytatólagosan megene-
gedi, hogy az inas vasárnap tizenkét óráig
az oktatáson legyen. Hogy tartsa meg az ilyen
gyerek a tízparancsolatot: vasárnapot megszen-
teljed! Mikor végezze az inas vallási gyakorlatait?
Sem szentmisét, sem az Ur igéit nem hallgat-
hatja sohasem. Pedig ha valakinek, úgy az
inasnak van a legnagyobb szüksége jó tanácsra,
mert délután már csak a társadalmi rendet
felforgató szociálisták gyűlésein szedheti magába
a hazátlan, istentagadó «jó» tanácsokat. Mikor
már-már az egész társadalom kezdi kivívni a
vasárnapi munkaszünetet, akkor nem szabad
egy jövőnek szóló törvénynek tápot adni a
vasárnap megszenteltetésére. Ha szüksége
van pihenőre mesternek, legénynek, akkor a
fejlődésben levő inastól sem szabad elvonni az
emberi jogokat. Sőt buzdítani kell a vasárnap
megszentelésére, mert Isten áldása nélkül hasz-
talan az ember törekvése. Az iparosnak már
inaskorában szívébe kell vésni a názárethi kis
ház jelégét: imadkozzál és dolgozzál!

Végül a Tanonc-Otthonok fontosságára is
felhívhatná a Katholikus Tanügyi Tanács az
illetékes tényezők szives figyelmét. Tapasztalati

tény, hogy az Otthonba járó tanoncot illetudása, viselkedése, szorgalma előnyösen fölébe helyezi többi társainak. Mert a Katholikus Tanonc-Otthonokban a vezetők lankadatlan buzgalommal fáradoznak az ifjúság vallás-erkölcsi nevelése körül, hogy azokból jó hazafiak és derek iparosok váljanak. Ödvös volna, ha a nagy szociális missiót végző Katholikus Tanonc-Otthonokat hathatósan támogatná: állam, törvényhatóság és a tekintélyes anyagi eszközökkel rendelkező Gyermekvédelmi Liga is. Azért érdemelnek első sorban figyelmet az ilyen műegyesüléskor a szintelen hitvallásos szellemet kizáró Otthonoknál, a Katholikus Tanonc-Otthonok, mert míg azok könnyen átsikolhatnak a nemzetközi szociáldemokráta útvesztőbe, ezek biztos erkölcsi alappal és tartalommal bírnak. S hol hit van, ott a hazafiság erénye is szépen virágozni fog; azért igaz őszinte szívből óhajtjuk, hogy a Katholikus Tanonc-Otthon eszméje minél szélesebb rétegekben terjedjen, minél hamarabb látnok a hazai ipari fejlődésnél.

Urbányi József.

Az ismétlőiskola.

A tanítóság körében kezdettől fogva a legnépszerűtlenebb intézmények közé tartozik.

Népszerűtlenségének okát nem önmagában, hanem abban a körülményben kell keresni, hogy a mindennapi iskolával is erősen megterhelte s a megélhetés gondjaival is küzdő tanítót igen érzékenyen érintette ez a teherföllet. Napi 5—6, heti 25—30 órai, jobbra túlzusfolt iskolahelyiségben (mely rendszerint távolról sem felel meg a hygienikus követeléseknek) végzett mindennapi tanítás mellett a tanító az ismétlőiskolát minden utasítás ellenére is olyan kötelességnek tekintette, melynek teljesítése alul ha csak lehetett, magát kivonta.

És lehetett, mert e hallgatóságos törekvésében buzgó segítséget kapott a szülők nagytöbbségének mostoha gazdasági viszonyaiban, melynél fogva a serdülő gyermeket munkájában segítségül venni, az iskolától elvonni törekedett és törekszik, továbbá az alsóbb néprétegek kulturális intézmények iránt kevés fogékonyságot tanúsító kulturális visszamaradottságában.

A kedvetlenség a tanító részéről egyrészt, a szülők vonakodása másrészt, névlegessé tette az ismétlőiskolát. A tanító közönnyel, a szülő alig titkolt örömmel látta azt a meddő erőlködést, melyet az iskolai hatóság az ismétlőoktatás biztosítása céljából kifejtett.

A hatóság a tanító kedvetlenségének leküzdésére az ismétlőoktatást külön díjazással kívánta rendezni. És itt-ott mutatkozott is egy kis siker. Nagyon is részleges. Mert csak szórányosan gondoskodott az iskolai hatóság az ismétlő-oktatás külön díjazásáról, mert e díjazás nem állott arányban a feladat jelentőségé-

vel, mert a beiskolázás tekintetében az előjáróság kötelességét kellőképpen nem teljesítette.

Sokat javult a helyzet a gazdasági irányú ismétlőiskola és a szakirányú gazdasági ismétlőiskola intézményeinek létesítésével. Ezen iskolák kapcsolatát létesítvén az élet és iskolai oktatás között, valamivel több bizalomra találtak a népnél, mint az általános ismétlőiskolák, a beiskolázás tehát valamivel kedvezőbbé lett. De megszűnt a sikertelenség másik oka, a tanító kedvetlensége is, amennyiben ezekben az iskolákban legalább a szakirányú ismeretek tanításáért külön díjazásban részesül a tanító. Ezeknek az iskoláknak a száma azonban aránylag máig sem nagy, így a törvényintencióinak megfelelő ismétlő-oktatásunk tehát ma nincs.

Nagy lökést van hivatva adni ismétlőoktatásunknak az a törvénytervezet, melyet közoktatásügyi miniszterünk közreboocsátott és amelynek letárgyalása az országgyűlés legközelebbi feladatai közé van sorozva.

Annak idején (midőn e kérdés aktualisabb lesz, a közérdeklődés homlokterébe kerül) tüzetesebben fogunk e kérdéssel foglalkozni. Ezuttal csupán egy-két megjegyzésre szorítkozunk.

Mindenekelőtt azt kell hangsúlyoznunk, hogy az ismétlő-oktatást a kulturális haladás minden tényezőjének végre-valahára komolyan kell venni. Az élet hangosan figyelmeztet bennünket arra, hogy komolyan vegyük.

Ma, midőn a rohamos átalakulások napjait éljük, nem lehet előttünk közömbös dolog, vajjon egyáltalában neveli-e valaki és ha igen, miként neveli a nemzet legszelebb rétegének 13—15 éves nemzedékét; betölti-e valaki s ha igen, ki és hogyan azt az űrt, mely az elemi iskola és az élet között van?

A komolyan vétel következményeként szervesen bele kell illeszteni az ismétlő-oktatást mint továbbképző, az életre előkészítő oktatást népoktatásunk keretébe.

Biztosítani kell a külső feltételeket (elhelyezés, gazdasági terület, tanítási eszközök, pontos iskolátogatás), megfelelő díjazásban kell részesítenünk a tanítókat, elő kell őket készítenünk a céltudatos és szakértelmes munkára; irányítani, vezetni kell őket és egyben a legkomolyabban meg kell mindenkitől követelni a megfelelő jó munkát.

Eleven pezsgő életnek kell az ismétlő, illetőleg továbbképző oktatás most még jórészt parlagon heverő mezején fellendülni; olyanoknak, amely míg egyrészt a nép nagy tömegének értelmiségét emeli, ennek könnyebb, biztosabb megélhetéséhez is segítő eszközt nyújt.

Győr.

Émber János.

HIVATALOS KÖZLESEK.

Az iskolaszék és tagjainak megbízási határideje. Kivonat az esztergomi főgyűlés 1888. évi XVIII. körleveléből. Az iskolaszék megbízási határidejére

nézve elosztani kívánván a nézeteltéréseket, tudomására adom a lelkészkezdő papságnak, hogy a megbízatás a választás napjától kezdődik. A választás egyháztanácsági megerősítése végett a választásról szóló jegyzőkönyvet a felelősségi idő leteltével három példányban haladéktalanul fel kell terjeszteni. Ha időközben valamely tag megbízatásáról lemond, avagy elhal, ezen körülmény azonnal bejelentendő s helyébe a póttag hivandó be. Tapasztaltatott, hogy sok helyütt az iskolaszékbe póttagot egyáltalán nem választanak. Ez helytelen. Miért is elrendelem, hogy a jövőben a tagok létszámához képest 2—4 póttag is beválasszassék. Iskolaszéki tagok, akik a községből (az iskolafentartó község körletéből) eltávoztak, megbízatásukat elvesztették s helyettük a póttagok hivandók be.

A tanítói és kántortanítói osztozkodások tárgyában. A kántortanítói járandóságok megosztásánál nem a javadalmasok osztozkodnak egymásközt, hanem mindenkor az iskolaszék és az eltávozó tanerő, halálozás esetén a javadalmas özvegye, illetőleg törvényes örökösei. Mibelyt a tanító, vagy a kántortanító állásáról lemondott, avagy eltávozt, az osztozkodás azonnal foganatosítandó és jegyzőkönyvileg megállapítandó s a pályázat rendszerint ennek megtörténte után hirdendő ki.

A kántortanítói javadalmak javadalmi jegyzőkönyvi biztosítása. Felhívom a plébánosok, h. plébánosok figyelmét arra az esetre, amidőn a kántortanítói javadalmat képező ingatlanok, vagy egyéb járandóságok a közigazgatási bizottságok részéről a javadalmi jegyzőkönyvben pusztán tanítói fizetéseknek minősítettnek. Szigorúan meghagyom ezennel, hogy amennyiben ezen fentemlített javadalmak kántori minősége kétségkívül megállapítható, a közigazgatási bizottság sérelmes határozatát a nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnál haladéktalanul telegebbszék meg.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tetelek. A kalocsaegyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület a következő négy tételt tűzte ki tagjainak kidolgozásra: I. A keresztény szocializmus élethatal harcát folytatván a nemzetközi demokracia ellen, fejtsék meg: mit és mennyit tehet a tanító a vallás, a baza, a társadalom keresztény jellegének védelmében mint az egyház és a nemzet hű fia a népnevelés terén való működésében. II. Tekintettel arra, hogy úgy a társadalomban, mint a pedagógusok között megindult az eszmeharc a nemi felvilágosítás körül, fejtsék meg, vajjon a népiskola különböző fokozatain van-e helye a nemi felvilágosításnak vagy sem? III. Melyik életévében bocsátható a gyermek a szent gyónáshoz, s melyikben a szent áldozásfő? E tekintetben tehető-e különbség a leány és fiú gyermekek közt. Miként készítendő elő a szent gyónáshoz? IV. Mután manapság a vallásos, a buzgó hitélet sok város és községben alacsony színvonalon áll, sőt annyira jutottunk, hogy kath. emberek kath. embertársaikat kigunyolják, ha azok vallásos kötelességeiket teljesítik, fejtsék meg: mi a felekezeti tanító lelkiismeretbeli teendője minden irányban arra nézve, hogy a lelképásztorral karöltve vallásos, hitbuzgó nemzedéket teremtenessen?

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolaévre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ing, en és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatalóságtalag és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

A legjobb karácsonyi ajándékokról. A jó könyv a legjobb barát. Mulattat, tanít, jó tanácsot ad, lelkesít, tüzel. Akár a mult időkről, hazánk és egyházunk dicsőségéről vagy szomorúságáról beszél, akár a mai világnak képét rajzolja, tanítását érdemes megszívlelni, mert a multnak és jelennek tanulságai, eredményei szerint kell igazítanunk a jövőt, a multnak és jelenünk abba a sorba, hogy igazítsuk, intézzük a haza sorsát. Ezek a tanulságok — a szerint, hogy ki magyarázza a multat s jelent — igen sokféle lehetnek. Akiket rosszakarat és elkese-redés sugalmaz, mindent sötét színben látnak. Nem veszik észre, hogy a multban elevenebben élt az egyesek és a nemzetek lelkében Krisztus Urunk szelleme: nem veszik észre, hogy a társadalom többet adott a becsületre, hitre, igazságra, az igaz férfi erényeire: nem látják meg, mert nem akarják meglátni, hogy teszem a középkornak egyik-másik százada mennyire felettünk állt vallásosság, jellem s ebből következőleg boldogság és megelégedés dolgában. De nem csak azok tévednek, akik a multban egyebet, mint rosszat nem látnak. Hibáznak s az igazsággal szembe kerülnek azok is, akik — pedig sokan vannak ám — az elmúlt századok minden intézményét helyesnek, jónak tartják; akik változtatás nélkül visszasírjuk az egyenlőtlenség, kiváltságok és előjogok korát: akik nem tudják megérteni, hogy a mint a fű-fa is másforma áprilisban mint júliusban vagy októberben, az emberiség sem élhet a XX. században XII. vagy XV. századi őseink módjára. A mult rágal-mazónál semmivel sem kevésbé tévednek a mult mértékét nem tartó magasztalói és semmivel sincs több igazság azokban a könyvekben, a melyek az elmúlt századokat, az egyenlőtlenség, az uralkodói és nagyüri önkény, a műveletlenség és szegénység korszakait felmagasztalják, mint azokban, amelyek ez időktől meg akarják tagadni a kétségtelen kiváltság és elsőség elvitathatatlan előnyeit. A jó könyv azonban nem csak jó barát, aki hite és meggyőződése szerint őszintén feltár előttünk mindent, hanem egyttal erőszakos prókator is, ki a maga igazságait körömszakadtáig védelmezi, azokból nem enged egy hajszálnyit sem s nem nyugszik, míg csak olvasóját a maga véleményére nem hajlítja. Ha lelkesedik a multért s meg van elégedve a jellel, minket is azoknak magasztalóivá akar átváltoztatni, ellenben ha elégedetlen és haragos, bennünk is fel akarja gyújtani ezeknek az indulatoknak tüzeit. Jól meg kell tehát válogatni olvasmányainkat, s könyveink képében sem szabad magunk mellé bocsátanunk olyan barátokat, akiknek nézetei, gondolkodásmódja nem járnak az igazság útján. Karácsony táján rendszeren garmadával jelennek meg az új könyvek. Egyik szebb külsejű, mint a másik, de aki megvásárlásuknál csak külső után indul, könnyen nagyot csalódik s a szép külsőben, a tetszetős cím alatt rossz barátot, gonosz tanácsadót ereszt a közelébe. Gondosan ki kell tehát válogatnunk a karácsonyi könyvpiac újdonságai közül, hogy melyek valók nekünk, melyeket olvashatunk lelki haszonnal és gyönyörűséggel s ebben a válogatásban akarunk segíteni olvasóinknak, a mikor figyelmeztetjük őket néhány igen szép új könyvre. *Károly Ignác Igaz élet* (ára diszkötésben 3-60 kor.) címen összegyűjtött sok szép elmélkedést, s jó tanácsot, amelyek a mindennapi élet apró-cseprő bajain, botlásain, erényein, jó és rossz szokásain keresztül mutatják a jó Istenhez vezető utat. *Bokor Malvin A Szirányi család* (ára diszkötésben 5 kor.) című regényében szép mese keretében kidomborítja azt a nagy igazságot, hogy csak az boldogulhat, aki dolgozik s a dolgok közül is csak az, ki a munkában nem csak a pénz felhalmozásának, hanem a tevékenységre született ember erkölcsös természetének nemes megnyilatkozását látja. *Filó Károly* átdolgozta a leghíresebb angol regényírónak, *Dickensnek Kis Dorrit* című regényét (ára 2 kor.). *Andor József* pedig avatott tollal, a jó magyarnak és buzgó katolikusknak lelkesedésével s a történetírónak igazságszeretetével megírta Nagy Lajos királynak életét (ára diszkötésben 4 kor.). Mindezen könyvecskéket azzal a tudattal ajánl-

hatjuk, hogy a jó könyv azon feltételeinek, melyekről a bevezető sorokban szólunk, megfelelnek. Ezek a könyvek: a jó barátok s az igaz ügyeknek, hitnek, igazságnak lelkes prókatorai, szószólói lesznek. *Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában.*

A jellem útja. Az önévelés kézikönyve 12—17 éves fiúk és lányok számára. Irta Szuszi Antal. Fáy D. rajzaival. 183 lap. Ára füzve 1:50 kor., kötve 2:50 kor., diszkötésben 3 kor. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2.) valamint az ország minden könyvkereskedésében. Jócslekedet ez a könyv is, mint Szuszi-nak, ennek a forró szívű és ihletett lelkű írónak mindegyik könyve. A nagy mesterségről* és a Tiszta élet című könyvei után, melyekben a gyermeknevelés s az ifjúság testi és lelki szepültelessége méltóságáról és fontosságáról szolt velökig ható igazsággal és meggyőződéssel, most sem vett kisebb témát művészi tolla alá, mert hiszen az emberi akarat remekművének: a jellemnek kérdése egyike a mi ideges korunk, gyöngye emberektől hemzsegő századunk legnagyobb kérdéseinek. Sok téren büszkén tűzhetjük ki a haladás diadaltjelző lobogóját, a modern élet termőföldjének sok részéből gyűjthetjük halomra az értékes gyümölcsöket, de egészséges, erős, szép és harmonikus egyéniségek és jellemek után ha kutatunk, koldusszegénységre, megdöbbentő sivárságra akadunk. Amit minden szülő és nevelő öntudatosan vagy öntudatlanul elsősorban akar, hogy a gyermekből saját lábán megálló, egész, jó és szabad ember legyen, azt akarja e könyvével Szuszi is, sőt cselekszi is, még pedig oly talpraesett módon, oly magával ragadó erővel, hogy minden bizonyossággal céljához fog jutni. Szuszi kiválóságai közé tartozik az a szuggeráló erő, mellyel tárgya iránt érdeklődést, rokonszenvet, kedvet, lelkesedést, rajongó szeretetet bir kelteni s mely végeredményben meggyőződéssé, életelvvé, igazsággá szilárdul. Semmiféle nyelvet sem ért meg oly könnyen és oly teljesen az ifjú, semmiféle szó sem fog oly soká, oly állandóan csengeni lelkében, mint ez a Szuszi-féle nyílt, eleven, őszinte, szeretetteljes igazmondás. S mily tökéletes művészettel kezeli tárgyat! Nem látjuk benne a komoly erkölcsanitót, aki folyton kárhoztat, fedd és tilt, hanem egy lelkes, rokonérzésű barátot, aki szeretettel közeledik felénk s éppen ezért viszonszeretetre is talál. Az egész mű a legtisztább erkölcs, a legnemesebb eszmék légkörét terjeszti. «Ifjú! hivatásod az, hogy remekművet alkoss önmagadból. A nagy jellem a remek-remeke, ennél nagyobb ember már nem alkothat. Csak a szabad ember lehet jellemes ember. Engedd tehát úrrá lenni lelkedet tested, annak gyarlóságai és szenvedélyei fölött. Légy önmegtagadó. A legnagyobb úr, a legszabadabb ember az, ki maga magának tud parancsolni. Tűz magad elé nagy célt s a magas cél téged is fölemel, lelkedet nagyra teszi. Szeresd a jót. A szeretet átalakítja az embert, a nyers, durva emberből művészi remeket formál. Szeresd a munkát. A munka, minden munka nemesít. Tartsd mindig szemed előtt, hogy nem azon fordul meg a dolog: mit csinálunk a földön, hanem azon, hogyan csináljuk: mert ebben a hogyan-ban van az élet művészete. Nem az a fő, vajjon Isten földbirtokos, pap, tanító, avagy mesterember, vagy szolgáló szerepét szánta neked, a földölg mindenkor az, hogy művészetet vigy életedbe, mert egyedül a művészet érdemel jutalmat. Esto vir! Légy férfias lélek. Teremts magad körül tiszta levegőt. Ez az örök egészségnak az eleme. Te neked élne, örökké élnekd kell!» Ilyen tiszta, edzőlevegőjű magaslatocon jár Szuszi e könyvében s ide ragadja magával olvasóit is, kedvessé, megszokottá, otthonossá téven számukra e magas eszmekört. Tulságosan kicsiny ez a hely arra, hogy könyvének minden jelességére akáresak futólágasan is reamutathassunk. Szeretettel ajánljuk mindeneknek, serdülő ifjaknak és lányoknak, szülöknek és nevelöknek, hogy olvassák el e könyvet és merüljenek bele gondolatvilágába. Sok lelki gyönyörűsége, sok lelki értékre fognak szert tenni általa. *Wohlmuth.*

* A nagy mesterségről, ára 1 korona. Tiszta élet, ára füzve 2.60 korona, vászonkötésben 4 korona.

Uj szépirodalmi képes hetilapunk! Régóta várjuk és végre megvalósul! Karácsonyra megjelenik első száma. Izléses képekkel, tartalmas dolgozatokkal, olyan kiállításban, melyhez alig van szokva a mi közönségünk. Minden tekintetben versenyképes; tartalmában változatos, szórakoztató. Legjobb nevű íróink írják cikkeit a vezérmunkatárssal, lelkes püspökünkkel, *Prohászka Ottokárral!* Az ő lángelke megrértette és átértette, milyen hiány van a keresztény magyar családok belső művelődésében, mihelyt komoly gonddal keresik a nemes, erkölcsi alapokon nyugvó művelődés eszközeit. A Szent-Inre-Kollégium igazgatósága pedig napról-napra saját növendékein tapasztalta ugyanazt. A püspök úr és a kollégium igazgatósága együttes munkával, sokak áldozatkészségével így hozta össze az alapot, melyen nemes vállalkozásuk felépülhetett. — Minden katolikus tartsa kötelességének az új hetilap támogatását. Címe: «Élet» — szerkesztője *Andor József, Cyprán* név alatt régi munkása a katolikus szépirodalomnak. Kérjen mindenki mutatványszámot az «Élet» kiadóhivatalában (VIII., Szentkirályi u. 28/a.)

Megjelent. Hazafias Máriadalok. II. füzet. Gyűjtötte, szerzette és az énekszöveget orgona-, harmonium- vagy zongorakisérettel ellátta *Kontor Elek.* E füzet tartalma: Magyarország Nagyasszonyához szövegét írta *Auer István,* A nemzet ünnepén *Bán Aladártól,* Pátronánk né hagyj el *Dávidi Bakó Ádám*tól, A Magyarok Nagyasszonyához *Pály Edétől,* Magyarország Pátronája *Párvy Sándortól,* Országunk nagy Pátronája *Prónai Antaltól,* Egi trónján ül fénytől ragyogva *Szemenyi Mihálytól,* Magyarország örök királynéja *Szepessy Lászlótól,* Kivándorlók éneke *Sziklay Jánostól.* A díszes és tartalmas füzet *Ember Károly* lovagnak van ajánlva. Most jelentek meg még a karácsonyi szent ünnepek alkalmára: *Karácsonyesti örömdal,* amely kitűnő kis dudajátékkal van ellátva. Énekelhető éjféle misén és a karácsonyfa tövében. Ára 1 kor. Továbbá «G» dur pastorále, amely könnyed és dallamos, mint akárcsak a mult évben megjelent «C» dur pastorále. Ára 1 kor. Mind e művek kaphatók Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében Budapest, IV., Kristóf-tér 3.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállit s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Kitüntetett kath. tanító. A király gróf *Zichy Aladár,* személye körüli miniszter előterjesztésére *Finger Ede* szomolnokai római katolikus elemi iskolai tanító sok évi buzgó és eredményes működése elismerésül, az arany érdemkeresztet adományozta.

Szociális bizottság ülése. A Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának keretében, a kiváló szociológus: *Mailáth József* gróf buzgólkodására alakult nemrégiben a szociális-bizottság, melynek célja, hogy a társadalmi kérdést tudományos alapon művelje. Ezért a közeljövöben sorozatos előadásokat fog rendezni, melyeken *Mailáth gróf,* *Concha Győző,* *Giesswein Sándor,* *Nagyiványi Fekete Gyula,* *Galloich Jenő,* *Lakatos Géza* lesznek az előadók. A szociális-bizottság első ülését december 17-én tartotta, mely alkalommal *Concha Győző* dr. A társadalom és legfőbb alkotó elemei címen tartott előadást.

Polgári iskolai magánvizsgák reformja. Sok szabálytalanságot fog megszüntetni a kultuszminiszterium rendelete, melyet a polgári iskolai magánvizsgálatok ügyében most kiadott. A rendelet előírja: 1. Magánvizsgálat évenként csak két ízben tartható, magán

és társulati iskoláknál csak egyszer. 2. Az elemi V—VI. oszt. bizonyítvány a III. osztályba való felvételre nem jogosít. 3. Engedélyt csak a kir. tanfelügyelő adhat, ő vezeti a vizsgálatokat. 4. Alkalmazásban levők magánvizsgálati engedélyért csak felettes hatóságuk útján folyamodhatnak. A rendelet az állam közvetlen hatósága alatt álló polgári és felsőbb népiskolákra vonatkozik.

Egy derek tanító halála. Lapunk múlt számában röviden közöltük, hogy folyó hó 4-én halt meg *Berkovich József* alsó-sághi nyugalmazott kántortanító. Hozzá tartozói beszentelés után elvitték a tetemet Alsó-Ságra, ahol az elhunyt 43 évig tanítókodott. Itt az egész község és vidék óriási osztatlan részvéte mellett temették el az érdemes tanítót. A 83 évet élt aggastyán 55 évet töltött a tanítói pályán szorgalmas és eredményes munkával. Nyugalomba vonulása alkalmával ő felsége a koronás érdemkereszttel tüntette ki. A tulajdonképpeni tanítói működésén kívül, mint modern-mezőgazda, ügyes gazdálkodó járt elő hasznos példával faluszeleink: az első vas-éke, majd a eséplő-gép, utóbb a «mosonyi-rostas», a konkoly válogató «triór» az állattenyésztés terén a jobb fajta sertés, a «svájcer-marha» és a célirányosabb vetés-forgó, újabb kultur-növény alkalmazása, mind-mind az ő gazdaságából indultak tényleg a községbeli kisgazdákhöz. Peldás családapa és hazafi volt. Midőn az alkotmány visszaállítása után a 68-iki népoktatási törvényeket megalkották, ő a saját kezdeményezéséből foglalkozott a felnőttek teli oktatásával s ezzel kurtotta falujából már azon időben az analfabétákat. Erről az akkori kormány értesülvén, jelentékeny pénzbeli jutalomra érdemesítette őt. Később mint járásköri elnök buzdította tanítótársait a nemes munkára. Mint tanítót a modernség és sikeres módszere tette figyelemre méltóvá: ki a lúdtollal való íratás és silabizálva oktatás keréből a folytonos tanulmányozás, megfigyelés, a korral való előrelátó haladás által szép tőkélyre vitte tanítói szakképzettségét. Ő már abban az időben alkalmazott bizonyos nemű és mérvű «saját találmányú» fononmimikát az írva-olvasás tanításánál. Az. ö. v. f. n. *ifj. Zalai István*.

Iskolaszenteles. Abony (Pest m.) nagyközségben róm. kath. impozáns új népiskolát a napokban szentelte fel *Lévay M.* apát országgyűlési képviselő megfelelő segédlettel. A több ezer főre tehető közönségben kívül az ünnepség fényét jelentékkel emelték: *Gulner* főispán, *Dr. Petri* kir. tanácsos-tanfelügyelő és még számos notabilitás. Az új iskola létesítése kívül kiváló érdemet szereztek: *Gulner Lévay* és *Dr. Petri*. Az ünnepség alkalmából *Gulner* főispán táviratilag üdvözölte *Gróf Apponyi* kulturminisztert és *Tóth* államtitkárt. Abonyban az új iskolával a kereszt diadala végleg biztosítva van.

A temetési búcsuztatásokkal való visszaelés. (Hozzászólás.) Midőn az «Egyházi Közlöny»-ben megjelent cikkre a «Hozzászólás»-ok egész sorozatát olvastam e b. lapban, azt vártam, hogy valamelyikéből oly indítvány fog kihámozódni, mely a búcsuztatók kiküszöbölésének oly módját fogja találni, mely sem a kántorok jövedelmét nem fogja megsonkítani, se a szép s épületes ének és énekes rovására nem lesz. Azért «Hozzászólás» helyett indítványozom: «Rendeztessenek s hozassanak be egyházmegyék szerint az egyenlő s egymáshoz arányos stóladíjak.» S ha ez meglesz: s ha ezután is a régi szokáshoz mérve kell búcsuztató, mint sokszor három papos temetés, fáklyával s nem tudom micsodával, legyen a búcsuztató a vallás szellemével s a temetési latin szöveghez vágó búcsuztató, mely minden esetben legyen igazi költői mű. S e célból — ha már búcsuztató kell néha-néha, — mint három papos temetés is: indítványozom, hogy szólítsa fel az egyházmegyei hatóság egyh. megyéjében működő összes kántorokat, hogy küldjék be búcsuztatóik legjavát, ezeket vizsgálja át s adja ki jutányos áron e gyűjteményt, minden a gyűjteménybe nem levő búcsuztató éneklése azután tiltassék el egyszersmindenkorta. Lajtaköztvélyes. *Borenich István.* — (Hozzászólás.) Senki el nem vitathatja azt, hogy a búcsuztatóknak csak azon formáját követeli

népünk (kivált a magyar), melyben a neveket kiénekeljük. S miért? mert ez jól esik hiúságának, kevélyes öntérzetének. Ez pedig már ellenkezik a krisztusi aláztossággal, szellemmel. Ha egy nevet kihagy a kántor, készek a temetőben érte meglátadni őt, mint ez velem is megtörtént. Másrészt az is bizonyos, hogy ez a szokás a protestáns részről szakadt ránk, amiért kath. egyházunk nem is kedveli. Legyen tehát az «Oh édes Megváltóm»-hoz hasonló szövegű éneklésnél az ének a nevekkal egyöntömött búcsuztató törölve az egész vonalon. Bakáczan. *ifj. Ruzsinszky József.*

Szerkesztői üzenetek.

Dr. K. Teljesen egyetértek önnel. Nekünk csak a Religión nyugvó pedagógiai művekből lehet igazságokat meríteni, csak azoknak szellemétől erősbödhetik meggyőződésünk. Herbart is azért tartózkodott Isten fogalmát meghatározni, hogy nevelési rendszerét mindenki követhesse. Így lett Herbart nevelési iránya a hitközöny melegágya. Tehát csak jól fölfegyverkezve vegyük kezünkbe a nem keresztény pedagógiai műveket, nehogy a mézédés szavak megtévesszenek és mérget öntsünk igazság helyett szívünkbe. A könyvvel ilyen elvi alapon foglalkozni fogok, hogy a hiány pótolva legyen. — **T. G.** A teliirat készül. A féljegykedvezményt a képviselők is szorgalmazhatják. — **D. A.** Többek nevében kifejezett bizalmát köszönjük. Öntudatunk is arra buzdít. Több harcra mutathatunk rá, melyekben lapunknak már a közel idők igazságot szolgáltatottak. En is úgy észlelem az ügyet, hogy alattomos játék műve az egész. **Többeknek.** Azok a kath. népiskolák, melyek nem kaptak a lapot, forduljanak a megindításért kérelemmel a Szent-István-Társulat nagymélt. elnökségéhez. A kérelevelet a plébános, iskolaszéki elnök írja alá. **B. V.** Köszönet a figyelmeztetésért. Olvastam. Megfigyeltem, de én a személyeskedés terére nem lépek. **H. F.** Egy kis rövidítéssel közzétettük. — **Tudakozó.** 1. kérdezett Rendiartási szabály és Utasítás még nem jelent meg. A régi szabályzat van érvényben. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. 2. A nem magyar ajkú iskolák tanterve még hivatalosan nem jelent meg. Ha megjelenik, lapunk ismertetni fogja. — **Sz. B.** Intézkedtünk. A kérést támogatni fogjuk. Bizonyos műegyletlenség az egész. — **B. I.** Az új miniszteri rendelet értelmében a polgári iskola I. osztályának tárgyaiból köteles vizsgálni. Előnyösebb, ha mint rendes tanuló végzi az osztályokat. — **M. Gy.** Igen, felveendő. A tandíjat az iskolaszék határozza meg. Ha a díjlevélben a tanítónak előírt jövedelme, akkor őt illeti meg. Az új törvény alapján a megváltás összege is az övé lesz. — **H. A. E.** Már elkésve kaptuk. Az ígéretekre várunk. Rövid pedagógiai tárgyú dolgoknak készséggel nyitunk tért. Levél is ment. — **Sz. M.** 1. Igen, még szedhető. 2. Nem. 3. Ha a községben más iskola nincs, akkor köteles fölvenni. — **Szabadságolás** Egyhavi szabadságot kérhet az egyházmegyei hatóságtól. A kérvényt az iskolaszék elnökénél adja be. A kért esetben csak orvosi bizonyítvány alapján engedélyezik a szabadságot. **F. V.** A tanítóra közsegi adó ki nem róható.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A vörösvári (Nyitra m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelem: 400 kor. államsegély, 600 kor. községtől: egy szobából álló lakás az iskolai épületben. A kellőleg felszerelt kérvények dec hó végéig főt. *Praznovszky Antal* iskolaszéki elnök úrhoz betérjesszandók. Csak oklevelesek pályázhatnak. Választás 1909 jan. 3. lesz. Az állás azonnal elfoglalandó. *Iskolaszék.* 716 1—1

A Népnevelő f. hó 13-án megjelent 50-ik számában közölt **dráhóci** kántortanítói pályázatnál a következő mondat: «A kántortanító szükség esetében köteles a plébánosnak segíteni a szentmise előkészítésénél» félreértésből került a pályázati hirdetésbe. 704 1—1

Pilinyben (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: három szoba, konyha, kamra, istálló, ol, 6 hold szántóföld (község szántja), évi jövedelme lehet 280 kor., 33¼ p. m. rozs, 6 ol kemény tűzifa udvarra szállítva, 15 m. széna értéke 30 kor., párbérpénz 15 kor. 50 fillér, tandíj 24 kor. kender értéke 22 kor. 30 fillér, borjárandóság 2 kor. 56 fillér, ostyabura értéke 4 kor. 50 fillér, stóla 30 kor. összes évi jövedelme díjvel szerint 802 kor. 92 fillér. 1000 kor. kiegészítésre államsegélykérés folyamatban. Kérvények 1909. évi január 4-ig a pilinyi róm. kath. iskolaszékre címezve alulírothoz küldendők. Választás 1909. év január hó 7-én délelőtt 10 óra. Személyes megjelenés elnyös. Az állás azonnal elfoglalandó. *Endrefalva. Boda Gábor* esperes-plébános. 720 1—1

Piliny (Nógrád m.) róm. kath. iskolánál tanítónői állásra 1909. évi január 7-ig pályázat hirdettek. Fizetés: községtől 400 kor., államsegély 600 kor. Lakás egy szoba és egy előszoba, konyha, kamra. *Boda Gábor*, esperes-plébános Endrefalva. 721 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Trencsén megyében, kiszuczaujhelyi járásban fekvő **Kaszásrét** fiókközség róm. kath. iskolája részére, magyarul-tótul beszélő, okleveles, hivatásos, lelkiismeretes, szorgalmas tanítónőt keresek. Fizetése 1100 kor. Lakása egy kis szobából s konyhából áll. Kosztra a faluban nem számíthat. Pályázni dec. 29-ig lehet. Felsővadas (Trencsén m.) *Májer Endre* isk. széki elnök. 723 1—1

A felsővisnyói (Trencsén m., Zsolna mellett) róm. kath. iskolához tanítónői állásra a pályázat dec. hó 27-re hirdettek. Javadalma: államtól 900 kor., hitközségtől 100 kor. Tűzifaára 40 kor., két kertecské. Tannyelv tót-magyar. Háztartását önállóan kell vezetnie. Lakása: egy szoba és konyha. *Frátrik Elek*, plébános, isk.-széki elnök. 717 1—1

Szepesi püspöki megye.

A tót tannyelvű **helivágásai** (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra dec. 31-ig pályázat hirdettek. Fizetése törvényes készpénz, havonként fizetve. 706 2—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Budafok nagyközség róm. kath. kántori állására pályázat hirdettek. Javadalma: évi 1150 kor. fizetés, 400 kor. lakbér és 600—650 kor. stóla-jövedelem. Szép mellékkereset a kántor ügybuzgóságától függ. A megválasztandó kántornak a magyar és német nyelvet tökéletesen kell birtania. Pályázni kívánók kellően felszerelt folyamodványaikat az egyháztanács elnökéhez. *Heller Iván* esperes-plébánoshoz, ker. tanfelügyelőhöz f. hó 28-ig benyújtani és dec. 29-én d. e. 10 órakor tartandó ének- és zeneprobára személyesen megjelenni tartoznak. A megválasztott kántor állását azonnal kötelese elfoglalni. 713 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Horvátfalva község róm. kath. iskolaszéke a német-magyar tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 622 korona a hitközségtől, állami segély 378 kor., kert helyett 20 kor., két szoba, pince, kamara, konyha. A tanítást január 4-én meg kell kezdeni. Utazási költség nem adatik. Férfitanító pályázhat. Kérvények címezendők: plébániahivatalnak Badafalva (Vas m.) posta Nagyfalva. 722 1—1

A **rohonci** (Vas m.) magyar nyelvű róm. kath. fiúiskolánál ujonnan rendszeresített osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. A tanító javadalmazása: 1. Lakás. És pedig 1909. szept. 1-ig egy szoba, 1909. szept. 1-től kezdve két szoba, konyha, éléskamra, fakamra és padlás. 2. Kézpénzfizetés: a) a hitközségtől negyedéves előleges részletekben évi 100 korona, b) államsegély évi 900 korona, c) a hitközségtől kert ellenértéke gyanánt negyedéves előleges részletekben évi 20 korona, d) a hitközségtől fapénz gyanánt negyedéves előleges részletekben évi 10 korona. Összesen évi 1070 korona. Az osztálytanító kötelessége: a neki kijelölt osztályt (esetleg összevont osztályokat) a szept. 1-től június végéig terjedő szorgalmi időben vezetni. Az ismétlődő iskolát a két kántortanítóval főláltva külön díjazás nélkül vezetni. Az összes fiútanulókat isteni szolgálatra elvezetni s reájuk ott felügyelni vasár- és ünnepnapokon az egész szorgalmi időben s a téli hónapok kivételével hétköznapokon is. Pályázati határidő dec. 21. Az állomás elfoglalandó újévkor. *Honti Béla* plébános, iskolaszéki elnök. 700 2—2

Badafalvi német-magyar nyelvű róm. kath. kántortanítói állásra dec. 21-ig pályázat hirdettek. Jövedelem 1000 kor. Miután valószínű, hogy ezen állásra a helybeli osztálytanító fog megválasztatni, folyamodók folkéretnek, nyilatkoznak aziránt, elfogadják-e az osztálytanítói állást is? Jövedelem 1000 kor., ebből 344 kor. kérvényezendő államsegély: egy szoba fűtve, 20 kor. kert helyett. Kérvények címezendők: plébániahivatalnak Badafalva (Vas m.), posta: Gyanafalva. 714 1—1

A **senteleki** (Vas m.) róm. kath. V. tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetés: hitközségtől 100 kor., államsegély 900 kor., egy butorozott szobából álló lakás. A kérvények dec. 26-áig a róm. kath. iskolaszék címére küldendők. Az iskolaszék megbízásából: *Fumics Keszó* iskolaszéki jegyző. 715 1—1

Németujvár (Vas m.) anyaegyházhoz tartozó **Tobaj** fiókközségben a róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Évi jövedelem: a) Tanítói: 9 kat. hold 1188 ööl szántóföld és rét (az adót a tanító fizeti) 276 kor. Collectura megváltva, félévénként előre fizetve 256 kor., megállapított évi tandíjösszeg, félévénként előre fizetve 177 kor., 26 m³ tűzifa házhoz szállítva 91 kor. Nyulafalu község pénztárából negyedévi előleges részletekben 160 kor., összesen 960 kor., állami korpótlék. b) Kántori: Kézpénzben a hitközségi pénztárból, negyedévi előleges részletekben 160 kor., 8 m³ tűzifa házhoz szállítva 28 kor., alapítványi kamat 32 kor., stólaris jövedelem körülbelül 39 kor., összesen 250 kor. Szabad lakás és az iskolaépületnél levő konyha- és gyümölcsöskert. Kötelessége: A mindennapos tanulók felső négy osztályait önállóan, az ismétlősöket pedig az osztálytanítóval főláltva tanítani, továbbá a szokásos istentiszteleteket ú. m. a vasár- és ünnepnapon szent rózsafüzért, a községi ünnepnapok szentmiséit és a nagybőjtben minden szerdán, pénteken és szombaton tartandó szent rózsafüzért díj nélkül elvégezni és a harangoztásról gondoskodni. Tanítási nyelv: német-magyar. Az állás január 1-én elfoglalandó. Kérvények dec. 30-ig a németujvári róm. kath. plébániára küldendők. 811 1—1

Váci egyházmegye.

A **tiszavárkonyi** (Szolnok mellett) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 12 kis hold föld, párbérváltás 600 kor. Fundatio 24 kor. Vallásalpból 64 kor. Stólailetmény 4—500 kor. Termé-

szetben lakás. Iskolászéki jegyzőségért 40 kor. Mellék-jövedelem a temetkezési egyesület és fogy. szövetkezet után. Jelentkezhetni december 29-ig, mikor a próbaéneklés mise után megtartatik. Kérvények az iskolászék elnökéhez címzendők. *Horány Orbán* plébános. 710 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Sármellek (Zala m.) róm. kath. iskolászéke egy osztálytanítói állásra dec. 28-ig pályázatot hirdet. Javadalma 1000 kor., egy szobából álló lakás futással és takarítással. Kötelessége az iskolászék által megállapított osztályban tanítani, a kántoralásban segíteni, tanköteleseket az istentiszteletre vezetni s ott rájuk felügyelni. Kérvények *Vida János* plébános, iskolászéki elnökhöz küldendők. 707 2-3

A szentgyörgyvári róm. kath. iskolászék kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: lakáson, melléképületeken s kerten kívül 12⁰⁰/₁₂₀₀ hold szántó-föld, 3⁰⁰/₁₂₀₀ hold rét. Lélekgabona címen 27 mérő rozs, 6 öl tűzifa és 8 darab marha és sertés legeltetési joga. Ezekon kívül különböző címeken mintegy 446 korona készpénz. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolások tanítani, az összes kántori- és a díjlevélben foglalt egyéb teendőket végezni. Választás december 22-én délelőtt lesz, személyes megjelenés mellett. Az állást a karácsonyi ünnepekre el kell foglalni. Pályázók kérvényüket a plébániahivatalhoz Szentgyörgyvár, u. p. Alsó-Páhok, Zala m.) küldjék be. 712 1-1

A balatnhenyei róm. kath. kántortanítói állásra december 30-ára pályázat hirdették. Fizetés — mindent készpénzben számítva — 1000 korona, amiből 500 korona államségély; kétszobás lakás mellékhelyiségekkel. Kérvények a szentbékkelai plébániahivatalhoz (Zala m.) u. p. Köveskálá december 29-ig beküldendők. Személyes megjelenés kívánatos. Állás azonnal elfoglalandó. *Iskolászék.* 719 1-1

Legújabbak!

Már megjelentek!

Karácsonyi és újévi szent napokra

KONTOR ELEK

legújabb művei ma megjelentek!

Karácsonyi dudajáték. «C»-dur (pastorale). Ára 1 kor. 0000

Karácsonyesti örömdal, dudajátékkal. Ára 1 korona. 00000000

Hazafias Máriadalok III. füzet. 10 legkiválóbb kath. költő szövegére. Ára 3 korona. 0

Karácsonyi és újévi ajándéknak igen alkal-

masak még a következő szép, hasznos és praktikus egyházi zenekönyvek: 0000

«C»-dur pastorale. (1 kor.) Magyar Dalamos Ünnepi Preludiumok (5 korona). Máriadalok I-től VI-ig terjedő füzetek. Hazafias Máriadalok I-től III-ig terjedő füzetek. (Füzetenkint 3 korona.)

Kontor fenti és egyéb egyházi, továbbá iskolai és világi zeneművei megrendelhetők a szerző összes műveinek egyedüli és kizárólagos kiadójánál

RÓZSAVÖLGYI és TÁRSÁNÁL

Budapest, IV., Kristóf-tér 3. szám.

718 1-1

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóoban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mérettel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig. Tanerőknek s lelkeseknek különös szíveskedéssel. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Egyházi Új Népektár.

Énekes- és énekeskönyv *Máté János* kántortanító által szerkesztve, a veszprém-egyházmegyei hatóság által 1876-1908. sz. évtől jóváhagyva, most jelent meg *Nádai J.* könyvkereskedésében, **Keszthelyen**. Ezen esimes és tartós kiállítású könyv magában foglalja az egyházi évből előforduló összes ünnepekre és egyéb alkalmakra szokásos imákat és énekeket. Különösen a szentmise alatti és szentkeresztúti imák szép képekkel vannak illusztrálva. Igen alkalmas az iskolába járó növendékeknek, mert a szentmise alatti szolgálat módját (ministratio) is magában foglalja. Nyomása és kiállítása felveszi a versenyt a hasonló művekkel. Ára megismerés céljából: erős kötésben 50 fill., de kapható különféle díszkötésben is jutányos áron. A kántortanító uraknak mutatvány-példányt kívánatra küldök portmentesen megrendelés céljából 50 fillér befizetés ellenében.

671

Eredeti «ZIMMERMANN»-féle zenekari-, solo- és mester-

HEGEDŰK ÉS GORDONKÁK.

1. számú árjegyzék ingyen.

Magyarország és Ausztria számára egyedüli képviselő

HÖRL NÁNDOR

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Ezen vonóhangszereket kizárólag a **ZIMMERMANN**-féle műteremből szállítom megrendelőimnek, ezek tehát nem tévesztendőek össze a cseh tömeghangszerekkel, vagy egyéb kevésbé értékes gyártmányokkal. Le'késznek nek és tanítóknak solo-hegedűket 100 K-án felül részletfizetésre is szállítok.

A legelsőrangú, legújabb légszívó-szerkezetű házi, iskolai és templomi

HARMONIUMOK

legjobbnek elismert beszerzési forrása az országban. 3. számú árjegyzék ingyen.

